

## Mimari projenin izinsiz kullanımı nedeniyle mahkeme kararına göre ödenen telif hakkı tazminatının vergilendirilmesi

|            |                           |
|------------|---------------------------|
| Belge türü | Özelge                    |
| Kanun      | GELİR VERGİSİ KANUNU      |
| Özelge no  | 38418978-120[18-14/17]-92 |
| Tarih      | 30.01.2015                |

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

ANKARA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü

Sayı : 38418978-120[18-14/17]-92

30/01/2015

Konu : Mimari projenin izinsiz kullanımı nedeniyle mahkeme kararına göre ödenen telif hakkı tazminatının vergilendirilmesi

İlgide kayıtlı özelge talep formunda; şahsınıza ait mimari projenin T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından izinsiz olarak kullanılmasından dolayı açmış olduğunuz dava neticesinde 21.04.2014 tarihinde 419.430,80-TL ödeme yapıldığı belirtilmiş olup, mahkeme kararı gereğince 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 2 nci maddesinin 3 üncü bendine uygun bulunan projeniz için elde ettiğiniz bu gelirlerin Gelir Vergisi Kanunu yönünden niteliği, beyanı, tevkifat durumu, anılan Kanunun 18 inci maddesindeki serbest meslek kazançları istisnası kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği ile vekalet ücreti ödemesi üzerinden tevkifat yapıp yapılmayacağı hususlarında Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Öte yandan, özelge talep formu ekinde yer alan 22.01.2013 tarihli Ankara 3. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi Gerekçeli Kararı, 19.12.2013 tarihli Yargıtay 11.Hukuk Dairesinin kararı ve bilirkişi raporlarının tetkikinden; Kararlarda ... inşaatı projesinin Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 2 nci maddesi kapsamında ilim ve edebiyat eseri olarak kabul edildiği, söz konusu projenin tarafınızca çizildiği, ... Ltd.Şti. ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı arasında akdedilen sözleşme çerçevesinde mimari çizimlerin ortağı ve yöneticisi olduğunuz ... Ltd.Şti. adına gerçekleştirildiği, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca ihale, şartname ve inşaatı yaptırılan ...'e ait projenin Sağlık Bakanlığınca izinsiz olarak ... inşaatında uygulandığı, eser sahibi olmanız sebebiyle Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümleri uyarınca Sağlık Bakanlığınca tarafınızca dava açıldığı, dava sonucu karara göre Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 68 inci maddesine göre 246.504,00 TL ile 7.000,00 TL manevi tazminatın avans faizleri ile birlikte tarafınıza ödenmesine karar verildiği, 21.04.2014 tarihinde vekalet ücreti dahil toplam 419.430,80-TL'nin tahsil edildiği anlaşılmıştır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun;

2 nci maddesinde, "Gelire giren kazanç ve iratlar şunlardır : 1. Ticarî kazançlar, 2. Ziraî kazançlar, 3. Ücretler, 4. Serbest meslek kazançları, 5. Gayrimenkul sermaye iratları, 6. Menkul sermaye iratları, 7. Diğer kazanç ve iratlar." hükmü,

18 inci maddesinde, "Müellif, mütercim, heykeltıraş, hattat, ressam, bestekâr, bilgisayar programcısı ve mucitlerin ve bunların kanuni mirasçılarının şiir, hikaye, roman, makale, bilimsel araştırma ve incelemeleri, bilgisayar yazılımı, röportaj, karikatür, fotoğraf, film, video band, radyo ve televizyon senaryo ve oyunu gibi eserlerini gazete, dergi, bilgisayar ve internet ortamı, radyo, televizyon ve videoda yayınlamak veya kitap, CD, disket, resim, heykel ve nota halindeki eserleri ile ihtira beratlarını satmak veya bunlar üzerindeki mevcut haklarını devir ve temlik etmek veya kiralamak suretiyle elde ettikleri hasılat Gelir Vergisinden müstesnadır.

Eserlerin neşir, temsil, icra ve teşhir gibi suretlerle değerlendirilmesi karşılığında alınan bedel ve ücretler istisnaya dahildir.

Yukarıda yazılı kazançların arızî olarak elde edilmesi istisna hükmünün uygulanmasına engel teşkil etmez.

Serbest meslek kazançları istisnasının, bu Kanunun 94 üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenecek vergiye şümulü yoktur." hükmü,

65 inci maddesinde, "Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır.

Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında

kendi nam ve hesabına yapılmasıdır..." hükmü,

75 inci maddesinin birinci fıkrasında, "Sahibinin ticari, zirai veya mesleki faaliyeti dışında nakdi sermaye veya para ile temsil edilen değerlerden müteşekkül sermaye dolayısıyla elde ettiği kar payı, faiz, kira ve benzeri iratların menkul sermaye iradidir." hükmü, aynı maddenin ikinci fıkrasının (6) numaralı alt bendinde ise "Her nevi alacak faizleri (Adi, imtiyazlı, rehinli, senetli alacaklarla carî hesap alacaklarından doğan faizler ve kamu tüzelkişilerince borçlanılan ve senede bağlanmış olan meblağlar için ödenen faizler dahil.)" hükmü,

82 nci maddesinde "Vergiye tâbi arızı kazançlar şunlardır :

...

4.Arızî olarak yapılan serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla tahsil edilen hâsılat,

...

Bir takvim yılında (1), (2), (3) ve (4) numaralı bentlerde yazılı olan kazançlar (henüz başlamamış olan ticarî, zirai veya meslekî bir faaliyete hiç girişilmemesi ile ihale, artırma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde edilen kazançlar hariç) toplamının 10 milyar liralık (285 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2014 yılı için 21.000 TL.) kısmı gelir vergisinden müstesnadır." hükmü,

86 ncı maddesinde "Aşağıda belirtilen gelirler için yıllık beyanname verilmez, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu gelirler beyannameye dahil edilmez.

...

d) Bir takvim yılı içinde elde edilen ve toplamı 600 milyon lirayı (285 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2014 yılı için 1.400 TL.) aşmayan, tevkifata ve istisna uygulamasına konu olmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratları." hükmü,

yer almıştır.

Aynı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında, yaptıkları ödemelerden tevkifat yapmak zorunda olanlar sayılmış olup, fıkranın (2) numaralı bendinin (a) alt bendinde, 18 inci madde kapsamına giren serbest meslek işleri dolayısıyla yapılan ödemelerden % 17, (b) alt bendinde, diğerlerinden %20 oranında tevkifat yapılacağı belirtilmiştir.

Diğer taraftan, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 164 ile 166 ncı maddelerinde, avukatlık ücreti tanımlanmakta ve kaynakları itibariyle, sözleşmeye bağlı olarak iş sahibinden sağlanan vekalet ücreti ile dava sonunda, kararla tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenilen vekalet ücreti olmak üzere iki ayrı vekalet ücretinden söz edilmektedir.

Aynı Kanunun 164 ncü maddesinin son fıkrasında; "... Dava sonunda, kararla tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekalet ücreti avukata aittir. Bu ücret, iş sahibinin borcu nedeniyle takas ve mahsup edilemez, haczedilemez." hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun "Mali haklara tecavüz" başlıklı 68 inci maddesinde "Eseri, icrayı, fonogramı veya yapımları hak sahiplerinden bu Kanuna uygun yazılı izni almadan, işleyen, çoğaltan, çoğaltılmış nüshaları yayan, temsil eden veya hertürlü işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletenlerden, izni alınmamış hak sahipleri sözleşme yapılmış olması halinde isteyebileceği bedelin veya bu Kanun hükümleri uyarınca tespit edilecek rayiç bedelin en çok üç kat fazlasını isteyebilir." hükmüne yer verilmiştir.

Söz konusu hükme göre; anılan madde uyarınca yapılan ödeme, eser sahibinin zarara uğraması koşuluna bağlı olmayan bir ödeme şeklinde tanımlanmaktadır. Eser sahipliğinden doğan mali hakların ihlal edilmesi halinde, eser sahibinin bu haklarını kendisine ekonomik ya da parasal yarar getirebilecek şekilde kullanılmasının mümkün olduğu durumlarda yapılan ödeme, Gelir Vergisi Kanununun 2 nci ve 65 inci maddeleri hükmüne göre, serbest meslek kazancı niteliğinde değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan, "Mimari proje çizimi" işinin Ankara 3. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi Gerekçeli Kararında 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümlerine göre eser niteliği taşıdığı belirtilmekle birlikte, Kültür ve Turizm Bakanlığının çalışmanızın eser niteliğinde olduğunun tevsik edici bir belge ile ispat edilmediği anlaşılmıştır.

Ayrıca, Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesinde istisnadan yararlanma hakkı tanınanlar arasında yer alan "Müellif" ifadesinden, aynı maddede istisna kapsamında değerlendirilen eserlerden şiir, hikaye, roman ve makale sahipleri ile bunların kanuni mirasçılarının anlaşılması gerekmektedir. Dolayısıyla mimari proje çizimi işini yapan kişinin "müellif" kapsamında değerlendirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Yukarıda yer alan hüküm ve açıklamalara göre;

- Mimari proje çizimi işini bir işverene bağlı olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabınıza yapmanız halinde bu faaliyetten elde edilen kazancın nevinin "serbest meslek kazancı" olarak değerlendirilmesi,

- Serbest meslek faaliyetini devamlılık arz etmeyecek şekilde ve mutad meslek haline getirmeden yapmanız durumunda bu faaliyetten elde edilecek gelirin nevinin "arızı serbest meslek kazancı" olarak değerlendirilmesi,

- Serbest meslek kazancının arızı kazanç olarak değerlendirilmesi halinde, vergiden müstesna tutarı aşan kısmı için yıllık gelir vergisi beyannamesi verilmesi, tevkif edilen gelir vergisinin de sadece beyan edilen kısma isabet eden tutar kadar mahsup edilmesi,

- Gelirin serbest meslek kazancı veya arızı serbest meslek kazancı olması durumlarında da yapılan ödemelerden Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi hükmü gereğince gelir vergisi tevkifatı yapılması,

- "Mimari proje çizimi" işinin Ankara 3. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi Gerekçeli Kararında 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümlerine göre eser niteliği taşıdığı belirtilmekle birlikte söz konusu çalışmanız Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesinde yer alan eser gruplarından hiç birinin kapsamında değerlendirilemeyeceğinden, projenin izinsiz kullanımı da dahil elde edilen gelire her hangi bir istisna uygulanmaması,

- İlgili kurum tarafından ödenen tutardan mahkemece hükmolunan vekalet ücretine isabet eden kısım için avukatınız tarafından borçlu adına serbest meslek makbuzu düzenlenmesi ve söz konusu ödemeler üzerinden ödemeyi yapan kurum tarafından tevkifat yapılması, tarafınızca avukatınıza ödenen vekalet ücreti için avukatınız tarafından tarafınıza serbest meslek makbuzu düzenlenmesi, tevkifat sorumluluğunuz bulunmaması halinde bu ödeme üzerinden tevkifat yapılmaması,

- Alacak asıllarına isabet eden faizlerin ise Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesine göre alacak faizi olarak değerlendirilmesi ve Gelir Vergisi Kanununun 86 ncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin (d) alt bendi hükmü dikkate alınarak vergilendirilmesi,

- Mimari proje çizimi işini, hizmet sözleşmesine istinaden ... Ltd.Şti.'ye bağlı olarak yapmanız halinde elde edeceğiniz gelirin nevi "ücret" olarak nitelendirileceğinden, söz konusu ödemeler üzerinden Gelir Vergisi Kanununun 61, 63, 94, 103 ve 104 üncü maddelerine göre gelir vergisi tevkifatı yapılması, söz konusu şirketin kazancının ise kurum kazancı olarak değerlendirilmesi,

gerekmektedir.

Diğer taraftan, mahkeme kararıyla hükmolunan manevi tazminatın Gelir Vergisi Kanununun 2 nci maddesinde sayılan gelir unsurları arasında yer almaması nedeniyle, gelir vergisinin konusuna girmeyeceği ve bu tutarın yıllık gelir vergisi beyannamesine dahil edilmeyeceği tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(\*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(\*\*) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(\*\*) Talebiniz zerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

---

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026